Behçet Kemal Çağlar'dan Gagauz Türkleri İçin Bir Şiir: "Tekrar Bulduğum Kardeşlerime" *

Dr. Öğr. Üyesi Genç Osman Geçer

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1886-6526>

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Niğde – TÜRKİYE

Makale Geçmişi

Geliş: 01.05.2020

Kabul: 15.06.2020

On-line Yayın: 25.06.2020

Anahtar Kelimeler

Behçet Kemal Çağlar

Gagauzlar

"Tekrar Bulduğum

Kardeşlerime" Şiiri

Romanya

Türk Birliği Gazetesi

Araştırma Makalesi

* Bu yazı, 26-27 Ekim 2019 tarihleri arasında Kuşadası'nda düzenlenen 9. Uluslararası Balkanlar'da Sosyal Bilimler Kongresi'nde sunulan ve genişletilmiş özeti yayımlanan bildirinin büyük oranda genişletilmek suretiyle makaleye dönüştürülmüş halidir.

DOI:

<http://dx.doi.org/10.29228/JASSS.43276>

Öz

Gagauz Türklerinin keşfi Türk kültür tarihinin en önemli olaylarından birisi oldu. 1930'lu yıllar, Gagauzların keşfi sebebiyle Türkiye'de ve Romanya Türkleri arasında büyük heyecanlar yarattı. Gagauzlarla ilgili kitaplar, makaleler, hatıralar ve tercüme eserler yayınlandı. Gazeteler ve dergiler bu konuyu gündemlerine aldılar ve çok sayıda haber yapıldı. Gagauzlara dair bilimsel çalışmalar Türkiye'de ve Romanya'da eş zamanlı olarak yapıldı ve yayınlandı. Romanya'da yayınlanan *Türk Birliği* gazetesi, Gagauzlarla ilgili hem Türkiye'de çıkan haber ve yazıları, hem de kendi özgün yayınlarını gazeteye taşıdı ve konuyu olabildiğince genişletti. Gagauzların keşfine dair heyecan dalgası bazı şairleri de harekete geçirdi. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluş felsefesini ve temel ilkelerini şiir sanatı vasıtasıyla anlatmayı kendisine bir görev sayan Behçet Kemal Çağlar "Tekrar Bulduğum Kardeşlerime" başlıklı şiirini yazdı. Şiir, 1936'da Romanya'da Türkçe çıkarılan *Türk Birliği* gazetesinde yayımlandı. Behçet Kemal Çağlar'ın bu şiiri, Türk edebiyatında, Gagauzlar hakkında yazılan ilk şiir olma özelliğini taşımaktadır. *Türk Birliği* gazetesinde Behçet Kemal'in başka şiirleri de yayımlandı. Diğer şiirleri şairin şiir kitaplarına girmesine karşın "Tekrar Bulduğum Kardeşlerime" adlı şiiri kitaplara girmemiştir. Bir dikkatsizliğin sonucu unutulduğunu veya şairin ölümünden sonra basılan kitapları için şiir seçimi yapan kişilerin tercih etmemesi sonucu kenarda kaldığını düşündüğümüz bu şiir *Türk Birliği* gazetesinin sayfaları arasında kalmıştır. Bu çalışma ile Gagauzlar hakkındaki bu ilk şiirinin metni gün yüzüne çıkarılmış ve tahlil edilmiştir.

Atıf Bilgisi / Reference Information

Geçer, G. O. (2020). Behçet Kemal Çağlar'dan Gagauz Türkleri İçin Bir Şiir: "Tekrar Bulduğum Kardeşlerime". *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies*, Number: 80, Summer, p. 139-152.

A Poem for Gagauz Turks by Behcet Kemal Caglar 'Tekrar Buldugum Kardeslerime'

Asst. Prof. Dr. Genç Osman Geçer

Nigde Omer Halisdemir University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Nigde – TURKEY

Article History

Submitted: 01.05.2020

Accepted: 15.06.2020

Published Online: 25.06.2020

Key Words

Behçet Kemal Çağlar

Gagauzlar

"Tekrar Buldugum
Kardeslerime" Poem

Romania

the *Türk Birliği* Newspaper

Research Article

DOI:

<http://dx.doi.org/10.29228/JASSS.43276>

Abstract

The discovery of the Gagauz Turks was one of the most important events in the history of Turkish culture. 1930's, due to the discovery of the Gagauz in Turkey and Romania created great excitement among the Turks. Books, articles, memoirs and translated works about Gagauz were published. Newspapers and magazines put this issue on their agendas and a lot of news was made. Scientific studies about the Gagauz in Turkey and Romania were held simultaneously and published. The *Türk Birliği* newspaper published in Romania, published both the news and articles related to the Gagauz in Turkey, as well as its original publication of the newspaper and expanded this subject as much as possible. The wave of excitement about the discovery of the Gagauz people also mobilized some poets. Behçet Kemal Çağlar who took the duty as describing the establishment philosophy and basic principles of the State of the Republic of Turkey via poetry wrote his poem titled 'Tekrar Buldugum Kardeslerime'. The poem was published in the *Türk Birliği* newspaper published in Turkish in Romania in 1936. This poem by Behçet Kemal Çağlar is the first poem written about Gagauz in Turkish literature. Behçet Kemal's other poems were also published in the *Türk Birliği* newspaper. Although his other poems were included in the poetry books, his poem 'Tekrar Buldugum Kardeslerime' was not included in the books. This poem, which we think is forgotten as a result of carelessness or forgotten about as a result of not being preferred by the people who chose the poems for the books published after the poet's death, is among the pages of the *Türk Birliği* newspaper. With this study, the text of the Gagauz poem has been unearthed and analyzed.

GİRİŞ

Gagauzların keşfi Türk tarihinin en heyecan verici olaylarından birisidir. Gagauz Türklerinin varlığı ilk olarak maalesef Türk olmayan bilim insanları tarafından ortaya konulmuştur (Geçer, 2017: 676). Böyle olmakla birlikte, Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Gagauz Türkleri ile ilgili çok önemli adımlar atmış ve bu konuyu millî bir mesele olarak görmüştür. Başta Mustafa Kemal Atatürk ve onun görevlendirdiği Hamdullah Suphi Tanrıöver, Gagauz Türkleri ile ilgili somut adımlar atmışlardır (Yavuz, 2010: 179; Dağıstan, 2002; Anzerlioğlu, 2006). Gagauzlar meselesi, Atatürk döneminin en önemli konularından birisidir. Bu konuda atılan somut adımlardan birisi Gagauz okullarına Türkiye’den öğretmenler gönderilmesi ve bu okullarda Türkçe öğretimine başlanmasıdır. Hamdullah Suphi Tanrıöver’in üstün çabalarıyla Gagauz gençleri arasından seçilen yetenekli kişilerin tahsil için Türkiye’ye gönderilmesi ise diğer önemli bir adımdır. Gagauz Türklerinin varlığı Hem Romanya’da hem de Türkiye’de çeşitli basın organlarında sıklıkla gündeme getirilmiş ve çok ciddi bir kamuoyu oluşturulmuştur. Yaşar Nabi Nayır’ın 1936’da, Gagauzlar hakkında yayımladığı “Balkanlar ve Türklük” adlı kitabı (Yılmaz, 2013: 388) ve diğer faaliyetler konunun önemini ortaya koymuş ve Gagauzlar meselesi Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin en önemli dış politika konularından birisi haline gelmiştir. Balkanlar’da yaşayan ve çok geç bir zamanda varlığından haberdar olunan bu Türk topluluğunun keşfi sadece uluslararası bir mesele olarak mı görülmüştür, yoksa bu konu politik alanın dışında da etkisini göstermiş midir? Mesela Anadolu Türk edebiyatında Gagauzların romanı yazılmış mıdır? Gagauzlar hakkında bir tiyatro kaleme alınmış mıdır? Heyecan verici olan bu keşfin bir resmi yapılmış mıdır? Bir senarist konuyu senaryo haline getirmiş midir ve Gagauzların keşfine dair bir film çekilmiş midir? Hülâsa, Gagauzların varlığından haberdar oluşumuz Türk sanatına yansımış mıdır? Çünkü sanata aksedenler, sanatla da ifade edilenlerin kalıcı olduğu bilinen bir gerçektir. Bu ve benzer sorulara bu güne kadar sınırlı sayıda da olsa cevap bulunmaya çalışılmıştır. Dolayısıyla Atatürk dönemi Devlet politikasını belirleyecek derecede önemli olan Gagauzlar’ın keşfi konusu Türk edebiyatına, bir şiirle de konu olmuş ve sanatla ifadesini bulmuştur. Bu bağlamda Behçet Kemal Çağlar, 1936’da, Romanya’da yaşayan Türkler tarafından, Türkçe olarak yayınlanan *Türk Birliği* (Bedir, 2018: 106-108) gazetesinde “Tekrar Bulduğum Kardeşlerime” adlı bir şiir yayımlamış ve bu manzume ile şair, mensubu bulunduğu milleti adına, Gagauz Türklerinin varlığından haberdar olunmasından duyduğu coşku ve heyecanı dile getirmiştir.

Çalışma Konusuyla İlgili Kavramsal/Kuramsal Çerçeve

Edebî eserlerin dili işlenmiş bir dildir. Dilin işlenme derecesi edebî eserin de kıymetini artıran bir unsurdur. Diğer edebî türler gibi, şiir de malzemesi dile dayanan bir edebî sanattır. Fazla olarak şiirin dili diğer türlerin dilinden daha hassas bir işleminden geçmiş olmayı gerekli kılar. Dolayısıyla bir şiir metnini anlamak ve yorumlayabilmek için önce onun diline nüfuz etmek icap eder. Bunun için, metin, şiir çözümleme yöntemlerine başvurularak tahlil edilebilir. Araştırmacı, tahlile girerken bu işlenmiş dil karşısında bulunduğunu bilerek hareket etmelidir. Bu cümleden olarak Behçet Kemal Çağlar’ın “Tekrar Bulduğum Kardeşlerime” başlıklı şiiri, “konu”, “izlek”, “düşünce”, “olay”, “varlık”, “görüntü” ve “anlam” başlıkları altında incelenebilir. Behçet Kemal Çağlar’ın “Tekrar Bulduğum Kardeşlerime” adlı şiirinin bahsi geçen başlıklar altında incelenmesi, Gagauzların keşfinin Anadolu Türklerinin millî hafızasında ne anlam ifade ettiğini anlamak bakımından önemli ipuçları verebilir. Bu çalışma, Gagauzlarla ilgili Türkiye’deki birikime katkı sağlayacağı için ayrıca dikkat çekici bir adım olacaktır.

Yöntem

Behçet Kemal Çağlar, Romanya’da yaşayan Türkler tarafından 1930 yılında çıkarılmaya başlanan *Türk Birliği* gazetesinin 7 Haziran 1936 tarih ve 37 numaralı nüshasının ikinci sayfasında

"Tekrar Bulduğum Kardeşlerime" başlıklı bir şiir yayımlar.¹ Mesnevi nazım şekliyle ve hece vezniyle yazılan ve toplam 27 beyitten oluşan şiirin izleği "Türklük"tür. Beyit düzeneğinde kaleme alınan eserin edebî değer bakımından daha iyi anlaşılması için şiir şekil, muhteva ve üslup özellikleri bakımından tahlil edilecektir. Tarama yöntemi ile elde edilen bulgular, yani şiir metni, Nurullah Çetin'in "Şiir Çözümleme Yöntemi" (Çetin, 2009) adlı kitabı esas alınarak tahlil edilecektir.

Bulgular ve Tartışma

Behçet Kemal Çağlar, Millî Edebiyat Akımı'nın açtığı yoldan giden ve onun umdelerine sıkı sıkıya bağlı kalarak eser vermeye çalışan bir şairdir. "Behçet Kemal Çağlar, çok kısıtlı şiir kabiliyetiyle Cumhuriyet'in dayandığı temelleri, Önder'i, tarihî bakış tarzını ihmal etmeksizin işler." (Enginün, 2004: 50). Çağlar, şiirini adeta Cumhuriyet'in emrine vermiştir. Rauf Mutluay, Çağlar'ın vefatından bir ay kadar sonra, 23 Kasım 1969 tarihli *Cumhuriyet* gazetesindeki "Edebiyat Dünyası" adlı köşesinde "Behçet Kemal Çağlar" başlıklı bir yazı kaleme alır. Mutluay'ın bu yazısı, Çağlar'ın sanatının beslendiği ve bağlı olduğu kaynağı göstermesi bakımından önemlidir: Mutluay'a göre (1969: 10), "Millî Edebiyat Akımı'nın, yirminci yüzyıl başından bu yana kabul ettirmek için çaba harcadığı her şey" Çağlar'ın kullanım alanındadır. Dolayısıyla Çağlar, "İmparatorluk artığı Türkiye Cumhuriyeti'nin yurduna, insanına, tarihine, liderine... Yeni bir inancın odağından bakmak gereğine inanır." (Mutluay, 1969: 10). Bu inançla durmadan yazan Çağlar, "Bile bile harcar sanatını. Sanatın inceliklerini de derinliklerini de düşünmek istemez. Çabuk, daha çabuk, burada, orada ve her yerde yankılanmak ister." (Mutluay, 1969: 10)². Behçet Kemal Çağlar, şiir sanatı karşısındaki bu tavırla bir bakıma Ziya Gökalp'ın "Şuur devrinde şiir susar" (Çonoğlu, 2017: 18; Kara, 2018: 1054) öğretisine bağlı gibidir. Çağlar, "Eski edebiyatımızın özelliklerinden olan vak'alar, hadiseler üzerine şiir yazma geleneğini devam ettirmiştir." (Hisar, 1969). "Tekrar Bulduğum Kardeşlerime" adlı şiir, Behçet Kemal Çağlar'ın yukarıda bahsedilen duyarlılığının ve Gagauzların keşfi hadisesinin bir manzume ile kayda geçirilme çabasının yansımasıdır. Şair, yayımlanmak üzere Romanya'ya gönderdiği şiirinin özellikli bir metin olduğunu vurgulamak amacıyla "Gagauz Türkleri için yazılmıştır" ibaresini dipnotta vurgulamıştır. Romanya'da tamamı Türkçe olarak çıkarılan Türk Birliği gazetesinde Gagauzlar hakkında çok sayıda haber, araştırma, hatıra, seyahat ve makale türünde yazılar yayımlanmıştır. *Türk Birliği* gazetesinin bu faaliyetleri Gagauz Türklerinin Romanya başta olmak üzere Türk dünyasında tanınıp bilinmesine önemli katkılar sağlamıştır. Behçet Kemal Çağlar'ın Gagauzlar hakkındaki şiiri de böyle bir zamanda, bahsi geçen heyecan dalgası içerisinde, yine *Türk Birliği* gazetesinde yayımlanmıştır. "Tekrar Bulduğum Kardeşlerime" adlı şiirin tam metni şu şekildedir:

Tekrar Bulduğum Kardeşlerime³

1. Gönlümü Meriç, Tuna yıkadı benim bu yer,
Tan attım size geldim beni dinleyin biraz,
2. Akından dönenlerin son kalan çocukları.
Tarihin sesi yine geziyor ufukları:
3. Türk tarihi, o şaşmaz, yanılmaz başkumandan,

¹ *Türk Birliği* gazetesinin ilgili sayısının klîşe başlığı ve adı geçen şiirin yayınlandığı sayfa EK. 1 ve EK. 2 başlıkları altında makalenin sonuna fotoğraf olarak eklenmiştir.

² Rauf Mutluay'ın Behçet Kemal Çağlar hakkında dile getirdiği bu görüşler, Enver Naci Gökşen'in "Behçet Kemal Çağlar" adlı kitabında da aynıysa yer almıştır (1970: 32).

³ Gagauz Türkleri için yazılmıştır. [Şairin Notu].

Bir emir verdi eski emrini tamamlayan;

4. Bir zamanlar o Türk'e "Yürü" dedi, yürüdü.
Nice sele düşmüş çöpler gibi taşlar sürüdü;
5. Sanma ispatı yalnız kitaptadır, mezardır;
Türk, çıktığı, geçtiği, vardığı yerde vardır.
6. Yok yeryüzünde Türk'ü görmemiş dağ, su, ova,
Nice çatı bilmeyen yerlerde kurdu yuva,
7. Kaç yerin boş göğün de Türk, tek çoban yıldızı.
Başkumandan tarihte ummamıştı bu hızı.
8. Gördü kaybettiğini, birbirini dört yanın,
Şimdi de emrediyor: dağıldınız, toplanın.
9. Çınlayışı var her Türk kulağında bu sesin
Ve kollar birbirine sesleniyor: Neredesin?
10. Seslensin birbirine bölükler yakın-uzak
Hep birden başka bir türküyü haykırarak;
11. Dilimiz ilk işaret, ilk arma karşımızda.
Anadili, Türk dili tek bayrak başımızda,
12. Onunla basıyoruz her yerde her eşiğe;
Fısıldadığı ilk söz Türk annenin beşiğe
13. Dikilen bir bayraktır çocuk ruhu üstüne.
Onunla çıkacaktır çocuk artık her güne;
14. Tanrıya benzer bir ad olmalı senin adın.
Bu kutlu emaneti oğluna veren kadın.
15. Bu kutsal emaneti taşıyan öz oğullar,
Toplanın diyen sesin yerden göğe hakkı var.
16. Birimiz "nerdesiniz" der demez seslendiniz.
Yurdumuzun gazada kayıp kardeşleri, siz;
17. Oh, demek buradasınız, beklerdiniz, vardınız,
Oh, demek bize hasret çekerek yaşadınız;
18. Gelin, ana yurttadır size baş koyacak diz
Gelin, siz bizimsiniz, bizdensiniz, bizsiniz.

19. Kalplerimiz Türklükle çarpar, ona tapınır,
Bizi bizden ayırmaz hiçbir din hiçbir sınır;
20. Her an doğruluk, iyilik uğruna savaştayız,
Tanrı'nın önünde hep bir safta, ilk baştayız.
21. Gelin, sizi bekliyor dedenizin diyarı,
Akından dönenlerin son kalan çocukları.
22. Çok görmeyin yıllarca unuttuksa biz sizi:
Biz, bizden de uzaktık bilmezdik kendimizi.
23. Şimdi her şeyden önce ve sonra Türklük deriz
Her Türkü bağrımıza şimdi basmak isteriz.
24. Bunu bir tek kişinin bir boş sözü sanmayın,
Artık "öksüzüz" diye yanmayın, sızlanmayın,
25. Sanmayın kendinizi dünyanın kimsesizi:
Yirmi milyon kardeş ve ana yurt bekler sizi.
26. Ana yurt sizin için hazırlıyor her şeyi,
Yirmi milyon istiyor alnınızdan öpmeyi;
27. Ayrılık bitti artık: elimizde eliniz;
Bağrımız açık size, bir an önce geliniz.

Behçet Kemal ÇAĞLAR

I. İÇERİK

Behçet Kemal Çağlar, Gagauz Türklerinin keşfi dolayısıyla Türkiye'de yaşanan sevinç ve heyecana 1936'da yazdığı ve Romanya'da çıkarılan *Türk Birliği* adlı Türkçe gazetede yayımlanan "Yeniden Bulduğum Kardeşlerime" adlı bir şiir ile katılmıştır.

1. **Konu:** Genel anlamda Türk tarihi ve kadim zamanlarda dünyaya dağılan Türk topluluklarından biri olan Gagauzların uzun bir aradan sonra keşfedilmesinin yarattığı heyecan.

2. **İzlek:** Tarihin akışı içerisinde çeşitli sebeplerle dağılan ve birbirinden ayrı düşen Türk toplulukları birleşmeli ve bir olmalıdır. Dünya üzerinde yaşayan Türkler kardeşirler. Kardeşler ayrı kalamaz. Anadolu Türkleri son yüzyılını savaşlarla ve büyük zorluklarla geçirdiği için en yakınındaki kardeşlerini, Gagauzları görememiş ve varlıklarından haberdar olamamıştır. Ama şimdi Anadolu Türkleri bu gafletini telafi etmek için her türlü fedakârlığa hazırdır. Anadolu Türkleri, Gagauz kardeşlerine kucaklarını açmış beklemektedir.

3. **Düşünce:** "Tekrar Bulduğum Kardeşlerime" ideolojik bir şiirdir. Şiirde dile getirilen görüşler, Ziya Gökalp'ın "Turan" manzumesinde ortaya koyduğu Türk birliği ve Turan ideali ile büyük benzerlikler göstermektedir. Gökalp'ın "Turan" manzumesinde müphem olarak ifade edilen görüş ve düşüncelerin Çağlar'ın bu şiirinde daha belirgin ve somut hale geldiğini söyleyebiliriz.

4. Varlık: Şiirde somut nesnelere sıklıkla yer verilmiştir. “Meriç”, “Tuna”, “çöp”, “taş”, “kitap”, “mezar”, “dağ”, “su”, “ova”, “çatı”, “yuva”, “Çobanyıldızı”, “arma”, “bayrak”, “beşik” ve “diz” nesneleri aracılığı ile şair Türklerin tarihin seyri içerisinde üstlendikleri büyük görevleri, kazandıkları büyük zaferleri, yol gösterici bir rol üstlendiklerini, hülasa büyük devletler kurmuş olmanın gururunu hatırlatmış oluyor.

5. Duygu: Şiire, kaybedilmiş ve unutulmuş bir değer, yani Gagauz Türklerinin yıllar sonra bulunmasından dolayı yaşanan buruk bir sevinç duygusu hâkimdir. Bu buruk sevince az da olsa, bir suçluluk ve buna bağlı kendini savunma duygusunun karıştığını da söyleyebiliriz.

6. Görüntü:

a- Nesnel Görüntü: Şiirde yer yer nesnel görüntüden söz etmek mümkündür. Mesela, “Yirmi milyon kardeş ve ana yurt bekler sizi.” mısraı nesnel bir görüntü sunmaktadır.

b- Öznel Görüntü: Şiirde öznel görüntünün nesnel görüntüden çok daha fazla olduğunu söyleyebiliriz. Şiirin ideolojik olması ve Türk milletinin yüceltilme isteği öznel görüntünün artmasına etki etmiş olabilir. Mesela “Nice sele düşmüş çöpler gibi taşlar sürüdü”, “Yok yeryüzünde Türk’ü görmemiş dağ, su, ova” mısralarında öznel anlamda hayali görüntüler sunulmuştur. Birinci mısra da geçen “taşların sele düşmüş çöpler gibi sürünmesi” gerçek anlamda değildir. İkinci örnekte geçen “Yeryüzünde, Türk’ü görmemiş, dağ, su, ova yoktur.” ifadesi de gerçek değil muhayyileyi harekete geçirmeye yönelik öznel görüntülerdir. Bu mısra ile Türklerin dünyanın pek çok coğrafyasına dağıldıkları ve oralarda çeşitli izler bıraktıkları ifade edilmek istenmiştir.

Simgeler:

Meriç: Anadolu’dan Balkanlar’a geçişte Türklerin ilk karşılaştıkları ırmaktır. Batı’da Türkler için önemli bir semboldür ve Balkan Yarımadası’nı temsil etmektedir.

Tuna: Tuna, Avrupa ve Balkanların en büyük akarsuyudur. Türklerin Avrupa içlerine yaptıkları seferlerin şahididir. Tuna, Türkler için Doğu’daki Seyhun ev Ceyhun gibi kültürel bellekte çok önemli bir yere sahiptir. Tuna üzerine çok şiir yazılmış, pek çok hikâye anlatılmıştır. Tuna, Türk kültüründe destansı bir özelliğe sahiptir ve Türklüğün Batı’daki sembolüdür. Tuna, Osmanlı Türklerinin Batı’daki varlığını temsil ediyor.

tan atmak: Güneşin doğumu öncesinde Doğu’da beliren aydınlıktır. Türklerin en uzun yüzyılı on dokuzuncu yüzyıldır. Bu zorlu devir acılar, yenilgiler, kayıplar ve geri çekilmeler asrıdır. Ancak yirminci yüzyıl Türkler için karanlığın bittiği ve Türklük güneşinin doğduğu bir devir olmuştur. İmparatorluğun külleri arasından genç ve dinamik bir Türkiye Cumhuriyeti Devleti doğmuştur. Bu güneş bütün Türklüğü aydınlatmaya başlamıştır. Bu aydınlığın üzerlerine düştüğü ilk Türk topluluğu Gagauzlar olmuştur.

tarihin sesi: Türkler, Doğu’dan Batı’ya büyük yürüyüşleriyle tarih yapmışlardır. “İçinde Türklerin olmadığı bir dünya tarihi eksik kalır.” hükmü doğru kabul edilebilir. Türkler, Hakanların, Padişahların ve Başkomutanların “Yürü” emriyle büyük işler başarmışlardır. “Yürü” emriyle dünyaya dağılan Türklerin tarihin sesine kulak vererek bu defa “toplan” emriyle toplanmaları ve birlik olmaları zamanı gelmiştir.

Başkumandan: Türkler tarih boyunca “ordu millet” olmuşlardır. Bu özellikleri onları pek çok felaketten korumuştur. Şiirde “Başkumandan” iki kez kullanılmış. Birincisi genel anlamda Türk devletlerini yöneten hakanları, ikincisi ise Başkomutan Mustafa Kemal Atatürk’ü işaret etmektedir. Behçet Kemal Çağlar’ın Atatürk sevgisi göz önünde bulundurulduğunda şiirde geçen “Başkumandan” ifadesinin ikinci anlamının daha vurgulu olduğu söylenebilir.

kollar: Türkler, çeşitli boylar, soylar ve uruklara ayrılmışlardır. Bu unsurlar zaman zaman büyük devlet adamları tarafından aynı bayrak altında toplanmıştır. “Kollar” ifadesiyle burada şair, hem Türklerin boylarını, hem de kelimenin gerçek anlamındaki kol ile güç, kuvvet ve sarılmayı, bir arada

olmayı kastediyor.

sel: Türkler, bir zamanlar Doğu'dan Batı'ya bir sel gibi akmışlardır. Şair burada "sel" ile Türklerin büyük yürüyüşünü ifade etmiştir.

taç(lar): Türklerin büyük yürüyüşü önünde, Doğu'dan Batı'ya doğru akışı sırasında bütün taçlar ve tahtlar adeta "sele düşmüş çöp" gibi akıp gitmiştir.

kitap: Türklerin geniş coğrafyalara yayılmış olduğu gerçeğini sadece tarih kitaplarında ve kayıtlarda arama. Türkler gittikleri her yerde, bir biçimde zaten vardılar. Türklerin bir coğrafyadan geçmesi varlıkları için yeterli bir delildir. Şair burada, Oryantalist bakış açısıyla Türkleri yazısız, kitapsız ve medeniyetsiz diye aşağılamak isteyenlere bir cevap vermiştir.

mezar: Türklerin çıktığı, geçtiği ve vardığı yerlerde sadece mezar aranmamalıdır. Türkün varlığı sadece mezarla anlaşılmaz. Onun varlığının işaretlerini başka şeylerde de görmek mümkündür.

dağ: Türkler büyük yürüyüşleri sırasında nice dağlar aşmışlardır. Dağlar bu yürüyüşe engel olamamıştır. Ötügen'den, Tanrı Dağı'na, Ordos'tan Karpatlar ve Kara Orman'a kadar Türkler pek çok yüce dağı aşmışlardır.

su: Su, Türkler için kutsaldır. Okyanuslar, denizler, göller, nehirler ve ırmaklar coğrafyanın sınırlarını belirleyen doğal kaynaklardır. "Su", şiirde geniş coğrafyaların sınırlarını belirleyen bir unsur ve aynı zamanda Türklerin dağıldıkları coğrafyalarda onların varlığının birer delili olarak kullanılmıştır. Türklerin en eski destanlarından olan "Oğuz Kağan Destanı"nda da "Takı taluy takı müren", yani "Daha deniz daha ırmak" ifadesi geniş coğrafyaları tanımlamak için kullanılmıştır.

ova: Ovalar da yeryüzü coğrafyasının birer parçası olarak Türklerin büyük yürüyüşüne şahitlik eden unsurlardandır. Özellikle Balkan Yarımadası üzerindeki Türk varlığını anlatan edebî metinlerimiz içinde "ova" tarihin seyrini değiştiren ve Türklerin kaderini belirleyen önemli bir coğrafi unsurdur.

çatı: Türkler, devlet kurma ve devlet olma yeteneğini pek çok millettten önce dünyaya göstermişlerdir. Oğuz Kağan'ın ifade ettiği gibi "kün tuğ bolgıl kök kurıkan", yani Türkler için "gök çadır, güneş bayrak"tır. Türkler, dağınık haldeki toplulukları bir çatı altında toplayıp devletler kurmuşlardır. Türkler teşkilatçıdır. Devlet teşkilatı millet üzerindeki manevi bir çatı hükmündedir.

yuva: Türkler, Asya kıtasından başlayarak çok geniş coğrafyalarda kendisine ve yönettiği kavimlere yuva kurmuş ve onlara huzur ve adalet götürmüştür. "Yuva" kelimesi bu gün "ocak" ve "hane" yerinde, ailenin yaşam alanı olarak kullanılmaktadır.

Çoban Yıldızı: Aslında bir gezegen olan Venüs'e Türkler Çoban Yıldızı demişlerdir. Parlaklığı ile dikkat çeken ve diğer gök cisimlerinden daha önce görüldüğü için çağlar boyunca hakkında çeşitli efsaneler oluşturulan Çoban Yıldızı bu manzumede şair tarafından yol gösterici olarak kullanılmıştır. Adaletsizlik, bilgisizlik ve medeniyetten yoksunluk dolayısıyla cehalet karanlığına gömülmüşlere Türkler yol göstermiş ve adeta onlar için Çoban Yıldızı olmuştur.

arma: Arma, bir topluluğa, bir şehre, bir devlete özgü olan simgedir. Türk dili, Türklere ait ve onu tanımlayan en önemli armadır.

bayrak: Bayrak, milletlerin bağımsızlığının sembolüdür. Anadilimiz, Türk dili de Türklerin başındaki tek "ses bayrağı"dır.

beşik: Beşik, dünyaya gözlerimizi açtığımızda kendimizi içinde bulduğumuz ilk yerdir. Beşik, hayatın başladığı yerdir. Annelerimiz ninnileri beşiğin başında söyler. Türk çocukları Türkçeyi ilk olarak beşikte öğrenir. Beşik, Türk çocuklarının ana kucağıdır, ilk okuldur, ilk eğitim ve öğretim yeridir. Beşik, simgesel değerden imgeye dönüşmüş ve medeniyetlerin ortaya çıktığı yer anlamında da kullanılmıştır.

gaza: Türkler tarih sahnesine çıktıkları ilk günden itibaren savaşçı bir millet olarak tanınmış ve bilinmişlerdir. Gazalar Türkleri dinamik bir millet yapmıştır, ancak zayıf düştükleri zamanlarda büyük kayıplar yaşamışlardır. Şair, Gagauzları unutmamıza sebep olarak, 19. Yüzyılda ve 20. Yüzyılın

başlarında karşı karşıya kaldığımız büyük savaşları, gazaları göstermektedir.

diz: “Diz” kelimesi Türk kültür tarihinde ve Türkçe metinlerde sıklıkla kullanılan simgesel değeri yüksek kelimelerden biridir. “Diz vurmak”, “diz çökmek”, “diz çöktürmek”, “dizleri titremek”, “dizlerinde derman kalmamak”, “dizinde uyumak” gibi deyimler bunlardan bazılarıdır. Bu manzumedeki “diz”, üzerine baş konulacak, huzur ve güvene kavuşulacak huzurlu bir yer ve yurt anlamındaki Anadolu için kullanılmıştır. Şair gerçek anlamda da Anadolu’yu coğrafi ve fiziki görünümünü bakımından bir “diz”e benzetmiştir, diyebiliriz.

din: Türkler İslam’a girdikten sonra onun bayraktarlığını yapmışlardır. İslâm’ı Türkler kadar yayan başka bir millet olmamıştır. Böyle olmakla birlikte Türkler, İmparatorluk kurmuş olmanın tecrübesiyle diğer dinlerden olanlara karşı her zaman saygılı olmuşlardır. Manzumede “din” kelimesiyle Gagauzların Hristiyan olmaları ifade ediliyor, ancak bu durumun Anadolu Türkleri için bir sorun teşkil etmeyeceği vurgulanıyor. Sınırlar ve farklı dinler, Türklerin bir araya gelmesinin ve birlik olmasının önünde bir engel değildir, olamaz, olmamalıdır.

doğruluk: Türkler, doğruluk için çalışmış ve uğraşmışlardır.

iyilik: Türkler, Yunus’un dediği gibi “iyilik yap at denize, balık bilmez ise Halik bilir” demişlerdir ve bu öğretiyi yaygın bir yaşam tarzı haline getirebilmek için çaba harcamışlardır.

saf: İnsanlık, Tanrı önünde bir saftadır. Ancak Türkler, Tanrı’nın önünde hep bir safta, ilk baştadır.

akın: Türkler, Doğu’dan Batı’ya sürekli akınlar yapmış, akıncı bir millettir. Yahya Kemal’in ifadesi ile “akınlarda çocuklar gibi şen” olmak Türk’ün özelliklerinden biridir.

Yirmi milyon kardeş: Şair bu ifade ile Anadolu Türklerini ve onların 1936’daki nüfuslarını kastetmiştir.

Ana Yurt: Şair burada Anadolu’yu işaret etmiştir. Türklerin tarihinde “Ata Yurt” tarih sahnesine çıktıkları Asya’yı, “Ana Yurt” ise bin yıldır üzerinde yaşadıkları Anadolu’yu ifade etmektedir.

alın: Yüzün, saç ile kaşlar arasındaki bölümü. Şiirde “alından öpmek” şeklinde kullanılmıştır. Anadolu Türkleri yüzlerce yıldır ayrı kaldıkları Gagauz kardeşleriyle buluştuklarında onları alınlarından öpeceklerdir. “Alından öpmek”, takdir etmek, yüceltmek, onurlandırmak ve elbette hasret gidermek anlamında kullanılmıştır.

Bağrı açık olmak: Anadolu Türkleri, kardeşleri Gagauz Türklerine bağrılarını, yani kucaklarını ve gönüllerini açmışlardır. Kıymeti yüksek olan şeyler ve kimseler bağrıra basılır. Gagauzlar, bağrıra basılmayı çoktan hak etmişlerdir. Şair, bu duygu ile bir nevi Gagauzlardan af dilemektedir.

c. İlkörnekler:

Başkumandan: Şiirde iki farklı yerde kullanılan “Başkumandan” ifadesinin birincisi ile Türklerde ilk askeri düzenin, düzenli ordunun ve onluk sisteminin kurucusu olan Metehan hatırlatılmıştır. İkinci defa kullanılan “Başkumandan” ise, 5 Ağustos 1921’de Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından Mustafa Kemal Atatürk’e verilen rütbedir. Dolayısıyla Mustafa Kemal Atatürk hatırlatılmaktadır.

7. Şiir Hakkında Genel Değerlendirme: Atatürk devri Türk edebiyatının genel karakterinin kurulan yeni devletin temellerini güçlendirmek ve inkılâpları vatandaşa benimsetmek olduğu söylenebilir. Behçet Kemal Çağlar, bu kategoride değerlendirilebilecek şairlerdendir ve o, kalemini bir dünya görüşü uğrunda büyük bir heyecanla kullanmış ve bunu kutsal bir görev saymıştır. 1936’da arkadaşı Haşim Nezihi Okay’a yazdığı bir mektupta; “Biz sanatımızı inkılâbın emrine gönüllü veren insanlarız.” demiştir (Gökşen, 1970: 35). Atatürk dönemi Türk edebiyatının en belirgin vasfının millilik ve bu doğrultuda oluşturulan siyasete uygunluk olduğu söylenebilir. Atatürk devrinde, Türk Devleti’nin ve onu oluşturan Türk milletinin yüceltilmesi, bir “kanon” edebiyatı yaratmıştır. Şiirlerinde,

Ankaralı Âşık Ömer mahlasını da kullanan Behçet Kemal, Faruk Nafiz ile birlikte "Onuncu Yıl Marşı"nı yazmak suretiyle bu sürece katkı sağlayanlardandır. Atatürk döneminin dikkat çeken bir başka özelliği de, bilinen en kadim zamanlarına kadar Türk tarihine yöneliştir. Ancak bu bakış açısı sadece tarihteki Türkleri değil, aynı zamanda Anadolu coğrafyası dışında kalan bütün Türkleri de içine alacak genişliğe ulaşmıştır. Anadolu dışındaki Türklerle, en geniş anlamıyla Türk kültür coğrafyasında kalanlarla temasa geçerek onları tanımak ve münasebetleri geliştirmek milliyetçilik anlayışının temel prensiplerinden biri olarak kabul edilmiştir. Bu bağlamda, Behçet Kemal Çağlar'ın Gagauzlar hakkındaki şiirini devrin milliyetçilik anlayışına uygun coşkulu bir dille, yüksek perdeden söylenmiş heyecan yüklü bir metin olarak kabul edebiliriz. Manzume, adında da ifade edildiği gibi, temelde soy birliği olan Gaguzlarla Anadolu Türklerinin araya giren uzun asırlardan sonra birbirine kavuşmasının canlı ve somut bir ifadesidir. Manzumenin temel unsurlarından ve uyarılarından biri, "din farklılığı kardeşlerin arasına girmemelidir" şeklinde ifade edilebilir. Şiir, kaybedilen kardeşin yeniden bulunmasının yarattığı heyecan ve coşku seli etrafında oluşmuştur. Şiirin ilk 16 beyti epik bir coşku ile söylenmiş, 17. beyitten itibaren şiire lirik bir hava hâkim olmuştur.

Türk edebiyatında Gagazular hakkında yazılmış olan bu ilk şiirin bu güne değin hem Türk edebiyatı tarihinde hem de Gagauzlarla ilgili yapılan çalışmalarda adının geçmemiş olması ilgi çekicidir. Oysa Ahmet Hamdi Tanpınar'ın da söylediği gibi, "Atatürk inkılâplarını başından beri kendisine ilham kaynağı yapan bu şairin bugünkü Türk şiirinde ihmal edilmez bir yeri vardır" (1992: 113). Diğer yandan aynı şiirin, şairin şiir kitaplarında bulunmuyor olması da ayrıca üzerinde durulması gereken bir konudur. Bu şiirin, Behçet Kemal Çağlar'ın vefatından sonra hazırlanan *Son Şiirleri* (1972) adlı kitapta yer alması beklenirdi. Fakat ya müsveddeler içerisinde bulunmadığından ya da kitabı hazırlayanların seçimleri (Çağlar, 1972: 5) sırasında dikkat çekmediğinden, adı geçen şiir, *Son Şiirleri* adlı kitaba da girmemiş veya girememiştir. Sebep ne olursa olsun, Behçet Kemal Çağlar'ın "Tekrar Bulduğum Kardeşlerime" başlıklı şiiri bu güne kadar ihmal edildiği için üzerinde durulmamış bir metindir. Fark edilmemesine sebep olarak, Romanya'da çıkarılan *Türk Birliği* gazetesinin sayfaları arasında kalmış olması da gösterilebileceği gibi, bu durum Türkiye'de değişen siyasi ve sosyal yapının getirdiği doğal bir unutulma şeklinde de değerlendirilebilir. Her ne sebeple olursa olsun, Gagauzlar hakkındaki bu şiir bir kenarda unutulmamalıydı. "Belirli bir tarzı, bir dünya görüşünü, hatta bir kavramı savunan şairlerin, estetik değerlendirmelerde yeri olmasa da, edebiyat tarihinde onlardan da söz etmek gerekir." (Enginün, 2004: 22). Umut edilir ki bu çalışma, "Tekrar Bulduğum Kardeşlerime" adlı şiirin, en azından, Türk edebiyatı tarihinin Gagauzlarla ilgili bölümüne girmesi konusunda bir kapı aralar.

II. ŞEKİL

Şiir, mısra düzeni bakımından Divan şiirinin beyit esasına dayalı Mesnevi nazım şekliyle yazılmıştır.

Birinci beyit hariç tutulacak olursa her beytin dizeleri kendi aralarında kafiyelidir.

Şiirin kafiye düzeni şöyle gösterilebilir: ab-cc-dd-ee-ff-gg-

III. DİL VE ÜSLUP

Dil sapmaları: Şiirde dil sapmalarına rastlanmıyor. "Gönlümü Meriç, Tuna yıkadı benim bu yer/Tan attım size geldim beni dinleyin biraz", "Dikilen bir bayraktır çocuk ruhu üstüne./Onunla çıkacaktır çocuk artık her güne;" mısralarında alışılmamış bağdaştırmalar vardır.

Üslup: Manzumenin daha ikinci dizesinde yer alan, "beni dinleyin biraz" ifadesinden de anlaşıldığı üzere, şiire kuvvetli bir hitabet üslubu hâkimdir. Şair, manzumenin 16. beytine kadar Türklük şuur ve gururunu yüksek bir perdeden adeta haykırmıştır. Dolayısıyla 16. beyte kadar şiire

destansı bir hava hâkimdir. 17. Beyitten itibaren ise şairin sesinin tonu oldukça lirik bir hal almakta ve pes perdeden yumuşak bir söyleyiş şiire hâkim olmaktadır. Dolayısıyla şiire başlangıçta yüksek perdeli hamasî bir üslup, ikinci bölümde ise daha yumuşak lirik bir üslup hâkimdir diyebiliriz.

IV. AHENK

a. Ünlü Ahengi: Şiirde ahenk unsuru ünlü ve ünsüz harflerin tekrarıyla sağlanmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda şiirde 187 adet “i”, 174 adet “a”, 152 adet “e” ve 97 adet “ı” ünlüsü kullanılmıştır.

b. Ünsüz Ahengi: Şiirde, 154 adet “n”, 143 adet “r”, 91 adet “k” ve 75 adet “l” ünsüzü kullanılmıştır. Ayrıca, içerisinde “ç” ve “ş” sert ünsüzlerinin sıklıkla kullanıldığı “Nice sele düşmüş çöpler gibi taşlar sürüdü”; “z”, “m” ve “n” ünsüzlerinin sıklıkla tekrarlandığı “Gelin, siz bizimsiniz, bizdensiniz, bizsiniz.” ve “Biz, bizden de uzaktık bilmezdik kendimizi” mısralarında ahenk unsurunun neredeyse bir ses oyununa dönüşecek kadar belirgin hale getirilmeye çalışıldığı görülmektedir.

Vezin: Şiir, 7+7=14’lü hece vezniyle yazılmıştır. Halk şiiri geleneğini çok iyi bilen şair, hece veznini başarılı bir biçimde kullanmıştır.

SONUÇ

Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin 1930’lu yıllarda, Türk dünyası gerçeği ile ilgili olarak ortaya koyduğu siyasî ve politik çaba, Türk edebiyatının aynı evresinin şekillenmesinde, konularının dönemin genel anlayışıyla atbaşı gitmesine etki etmiştir denilebilir. Gagauzların keşfi ve bu Türk topluluğuna dair atılan somut adımlar buna somut örnek olarak gösterilebilir. Tarihî hadiseler yanında, devletin benimsediği politikaların da devrin edebî anlayışına yön verdiği ve onu bir biçimde etkilediği Behçet Kemal Çağlar’ın “Tekrar Bulduğum Kardeşlerime” adlı şiirinde de kendini göstermektedir. Çağlar, bu şiiriyle eski Türk şiirinin özelliklerinden biri olan vak’alar ve hadiseler üzerine şiir yazma geleneğini devam ettirdiğini somut olarak göstermiştir. Sonuç olarak, edebî metinlerin en sağlıklı bir biçimde tespiti ve doğru olarak tahlil edilmesi, oluşturulduğu zamanın ruhu ve şartları hakkında çok ciddi ipuçları verebilir. Edebî metin özelinde, sanat eserleri kopan tarihî ve kültürel bağları yeniden oluşturabilir; tarihin ve hadiselerin yarattığı uçurumlar üzerine yeni köprüler inşa edebilir ve gönülleri birbirine bağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Anzerlioğlu, Y. (2006). Bükreş Büyükelçisi Hamdullah Suphi ve Gagauz Türkleri. *Bilig*, S. 39, 31-51.
- Bedir, Ö. (2018). *Romanya’da Türkçe Matbuat: Türk Birliği Gazetesi (1930-1939)*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Ankara.
- Behçet Kemal Üzerine, *Hisar*, Aralık 1969.
- Çağlar, B. K. (1972). *Behçet Kemal Çağlar-Son Şiirleri*. İstanbul: İlker Basımevi.
- Çağlar, B. K. (7 Haziran 1936). “Tekrar Bulduğum Kardeşlerime”. *Türk Birliği Gazetesi* (Bazargiç-Romanya), Yıl V, Nr. 37.
- Çetin, N. (2009). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Ankara: Öncü Kitap.
- Çonoğlu, S. (2017). *Ziya Gökalp-Yeni Hayat*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Dağıstan, A. (2002). Hamdullah Suphi’nin Romanya Büyükelçiliği ve Gagauz Türkleri. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. XVIII, Kasım, 815-829.
- Enginün, İ. (2004). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Geçer, G. O. (2017). “Romanya’da Çıkarılan Emel Mecmuası ve Yıldırım Gazetesinin Gagauzların Tanıtılmasına Katkıları”, 8. Uluslararası Balkanlar’da Sosyal Bilimler Kongresi, 6-11 Eylül, Köstence/ROMANYA.

- Gökşen, E. N. (1970). *Behçet Kemal Çağlar*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kara, M. (2018). Ziya Gökalp'ın Yeni hayat "Mukaddimesi"ni "Şiir" ve "Şuur" Kavramları Etrafında Yeniden Okumak. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 7, S. 2, 1052-1064.
- Karpat, K. (?) *Gagauzlar*. Erişim tarihi: 11 Eylül 2019, <https://islamansiklopedisi.org.tr/gagauzlar>
- Mutluay, Rauf (23 Kasım 1969). "Behçet Kemal Çağlar". *Cumhuriyet Gazetesi*. 10.
- Tanpınar, A. H. (1992). *Edebiyat Üzerine Makaleler*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Yavuz, N. (2010). Hamdullah Suphi Tanrıöver ve Gagavuzlar. *Gazi Akademik Bakış*, Cilt 4, S. 7. 117-184.
- Yılmaz, S. (2013). "Yaşar Nabi Nayır'ın Gözünden Balkanlar ve Türk Kültürü", İkinci Uluslararası Dil ve Edebiyat Konferansı -Balkanlar'da Türkçe-, I. Cilt, 14-16 Kasım, Tiran/ARNAVUTLUK.

EK: 1

Romanya'da, Bazargic'te Türkçe Olarak Çıkarılan *Türk Birliği* Gazetesinin 7 Haziran 1936 Tarihli Sayısının Klişe Başlığı

EK: 2.

Bu da bir tür lüsü!..

Bükreşte çıkan „Universul“ gazetesinde Pazarlık muhbirinin imzasını taşıyan ve „Anadolu çölleri ne doğru“ başlıklı bir yazı gördük. Bu yazıda, güya Anadolu da bir seyahat yaparak Elâzize kadar varan Pazarlık bir tüccarın ifadesi nakledilmektedir.

Anadolunun iklimini Arabistan çölleriinden farksız gibi tasvir eden bazı saçma sözlerinden sonra, Anadolu ya iskan edilen göçmenlerin ekserisinin öldüklerini söyleyen bu adam, muhbire demiş ki:

— „Anadolu ya iskan edilen göçmenler, beni tesvil ederlerken ağıyarak Roman yadaki kardeşlerine şunları söylememi yalvardılar: Bizim oradaki kardeşlerimiz söyle, romanlar onları döşerlerse sabretsinler, angary işledirlerse çalışsınlar ve eğer romanlar onları Dob-

rucadan koğ-mak isterlerse hepsi birden hristiyanlığı kabul etsinler.“

Hakikati pek çirkin bir surette tahrif ettiğine emin bulduğumuz bu yazıların „Universul“ gibi ciddi bir gazete sütunlarında yer almasına sebebiyet veren bu tüccarın kim olduğunu, doğru ve düştür bir insan olarak tanıdığımız „Universul“ un Pazarlık muhbiri d. Jereginin, hususî maksatlar güden adı bir şarlatan tarafından fena bir surette aldatılmış olduğuna kimsenin şüphesi kalmayacaktır.

Tekrar bulduğum kardeşlerime (!)

Gönülmü Meriç, Tuna yıkadı benim bu yer,
Tan attım size geldim beni dinleyin biraz,
Akından dönenlerin son kalan çocukları,
Tarihin sesi yine geliyor ufukları :
Türk tarihi, o şaşmaz, yenilmez boşukmenden,
Bir emir verdi eski emrini tamamlıyan,
Bir zamanlar O türke „yüü“ dedi, yürüdü,
Hıca sele düğmüş çöp gibi taclar sürüdü;
Sözme ispatı yalnız kitaplarıdır, mızdır;
Türk, çıktığı, geçtiği, vardı yende vardır,
Yık yer yüzünde Türkü görmemiş dağ, su, ova,
Hıca çabı bilmiyen yerlerde kunda yuva,
Kaç yerin boy gükünde türk tek çöken yıldız,
Bağ kumandan, tarihle ummamıştı bu kızı,
Gördü kaybetişini, birbirini dörtyanını,
Şimdi de emrediyor: DAĞILDIKIZ, TOPLAYIK,
Çınlayıp var her türk kulağında bu sesin
Ve kollar birbirine bükükler yakan - uzak
Seslerin diden beka bir türküye haykırarak;
Dillimiz ilk ispat, ilk arma karşında,
Anadil, türküde tek bayrak bayındır,
Onunla basuyoruz her yerde her eyile;
Fırladığı ilk söz Türk ananın büyük
Dikilen bir beyrekör çocuk ruhu füllüne,
Onunla çıkacak çocuk artık her gün;
Tarihi benzer bir ed olmalı sesin adı,
Bu kulu emanetli oğluna veren kadın,
Bu kudretli emanetli layyan da oğullar,
TOPLAYIK diyen sesin yenden göke hakkı var,
Birimiz „nerdesin“ denderaz seslendirir,
Yurdumuzun gazada kayp kardeşleri, SİZ,
Oh, demek bunduz, beklerdiniz, vardınız,
Oh, demek bize hasret çekerik yazardınız;
Gelin, ana yurtdır size bağ koyacak dila
Gelin, siz bizimiz, bledeniz, blediniz,
Kırlarınız türküde garpar, ona taptır,
Bizi biden ayırmaz hiç bir din, hiç bir ömr;
Her an doğruduk, eyilik uğrua taptıyız,
Tarihin ösünde hep bir safa, ilk bayraktı,
Gelin, siz bekliyor dedesizin diyen,
Akından dönenlerin son kalan çocukları,
Çok görmeyiz yillince unuttukse biz sidi :
Bizi, biden de uzaklık bilmezdi kendimizi,
Şimdi her şeyden önce ve sonra türküde deris
Her türkü beğeniriz şimdi belemek isteriz;
Bunu bir tek kiginin bir boy adlı sanmayız,
Artık „öküldür“ diye yarmayız, salınamayız,
Sarmayız kendinizi dünyanın kimsesiz :
Yirmi milyon kadeş ve ana yurd bekler siz,
Ana yurd, sizin için hazırlıyor her şeyi,
Yirmi milyon istiyor alınmadan öpmeyi;
Ayılık bini artık: elimizde eliniz,
Bağrınız açık size, bir an önce geliniz.

Behçet Kemal Çağlar

(7) Gagauz türkleri için yalınlar.

Türk Gençler Derneğinden :
Nr. 18

Çocuk babalarına

Derneğimiz, 21 Haziran Pazar günü bir sinnet düğünü yapacağından, arzu eden ealâd babalarının buğünden al-baren çocuklarını kaydetmelerini ilân olunur. Kayıt memelisi Dernekte yapılmaktadır.
İdare heyeti

SİHİ TAVSİYELERİ

Haziran ayı

Hararet derecesinin gittikçe yükselmeye başladığı bu ayda hafif ve bol elbise giymeye çalışılmalıdır. Bir de sarı ve mikropu hastalıkları karp tedbirlerin en kestirme yolu aşılanmadır. Çünkü bu aydan sonra sıcak mevsime mahsus tehlikeli hastalıklar baş gösterir. Bundan ötürü yaz sporları, açık hava oyunları sihat üzerinde pek iyi tesirler yapar.

SON HABERLER

İtalyanın hazırlığı

Roma — Siyasi mahallde, Milletler Cemiyetinde, 16 Haziranda ekdedeş içtimasında İtalya - Almanya edecek bir karar alınmayacak olursa, bir Avrupa harbinin geyi keşli işi nap olduğu söylenmektedir.

Bugün İtalya, deşetli arnette harp hazırlıkları meşgul olmaktadır. Silâ fabrikaları gece gündüz işlemele ve Habesistan'da yedi fırkadan mesda İtalyada 32 fırka daha seferat vaziyetinde beklenmektedir.

Mareşal Badoglio'nun İtalyaya dönmesi, harp vaziyetinde orduların seferinde bulunabilmesi için miğ.

6 Paris — İzeri tedbir ve habes meseleleri hakkında İngiltere ve Fransa arasında tam bir anlaşıya yapılmadığından Milletler Cemiyetinin içtima 29 hastane kalmıştır.

Han ve kahvehane

Küdenize yula İstanbula H A N I A Ç I
kilyinde açmış olduğun hanve kahvehanede, giliş geyi yalınları istihbaratı, vana e-
Auzulu Ömer
Eliniyele „JÖRÖ“ — Bazar

D-r Osman İbrahim

— gili hastalıkları mübteharı —
Küdenizde Mangalya mübteharı her gili hastaları kabul eder, gili hastalıkları ameliyat yapar ve tımarına le giliğ verir.

TÖRLÜ HABERLER

Atatürk, askeri tatbikat sahasında

İstanbul — Cümhuriyet Bayramı Atatürk, harp akademisi tarafından gece yapılan bayram tatbikatı takip etmişlerdir. Atatürk erleri sebat, istikrar, ordularında bayraktar ve birliklerin, baygı, elerin, sidi tatbikatının ve

bütün silâhların gücünele bizi fuzla 36 saat devam eden bu büyük askeri tatbikat takip buyurmuyordur.

Çetin arazi üzerinde yapılan bu muvaffakiyetli tatbikatler esnasında en ufak noktayı bile ihmal etmeyen Atatürk, askeri beraber-bütün, tımar ve müdfece hareketleri tatbik etmişlerdir.

Güneş tutulması

19 Haziranda güneş tutulacaktır. Türkiye'de, İnebolu'dan tam olarak görülecek olan bu hadiseyi tedvik etmek için Basarabya ve Bükreş rasadhanesi müdfece İneboluya gümek ösere istatula hareket etmişlerdir.

Filistinde karışıklık devam ediyor

Erusalim — Filistinli yahudilerin çarpışmaları devam etmektedir. Her iki taraf uzlaşmak için yapılan teğebüzeler fayde vermemiştir. Filistinli yahudilerin müstake Filistin'den koğmak arninde oldukları görülmektedir. Bir çik yahudiler Ku-eşu tatik etmek sidi kaza-belerina illice etmektedirler.